

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою**

МАТЕРІАЛИ

**IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
«ОБЛІК, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ
У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ»**

14-15 травня 2020 року



м. Дніпро

Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 14-15 травня 2020 р. – Дніпро : ННІЕ, 2020. – 234 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками: «Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління». «Сучасний стан та перспективи розвитку системи оподаткування підприємств». «Перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні». «Проблеми викладання обліково-аналітичних, фінансових та контрольних дисциплін у вищій школі». «Інноваційні технології підготовки та перепідготовки фахівців з обліку, аудиту й оподаткування». «Управління фінансово-економічною безпекою підприємств».

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори. Редакція не завжди поділяє думку та погляди автора. Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Оригінал-макет підготовлений у кафедрою обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою в навчально-науковому інституті економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

Комп'ютерне верстання: Губарик О. М.

Організатор конференції:

Кафедра обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою Навчально-наукового інституту економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Зареєстровано в УкрІНТЕІ. Посвідчення № 586 від 01 листопада 2019 року.

© Навчально-науковий інститут економіки
Дніпровського державного аграрно-
економічного університету, 2020

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПОГЛЯД

*Л.І. Лакодименко, здобувач вищої освіти СВО-бакалавр,
Науковий керівник – О.В. Лега, к.е.н, доцент,
Полтавська державна аграрна академія*

За словами Бенджаміна Франкліна – у цьому світі можна сумніватися в усьому, окрім смерті та податків. Виникнення державності супроводжувалося появою податків, які фінансово забезпечували виконання державою її функцій. Науковці виділяють кілька етапів становлення податків. Зокрема:

I етап – Древній світ - початок середньовіччя. Основні характеристики: зародження інститутів податків, податки мають випадковий і тимчасовий характер, примітивну форму; гроші платників податків витрачалися на утримання армії, будівництво храмів і оборонних споруд, роздавання грошей бідним та інші громадські потреби; формуються такі поняття, як «фіскал», «акциз», «відкупник», «ценз»; запроваджуються комунальні (місцеві) податки і повинності; провадиться поділ податків на прямі та непрямі.

II етап - XVI - XVIII ст., відбувається стрімкий розвиток податків, які практично стягувалися за все, що можна: борода, спадщину, землю, будинки, вікна, двері, майно, прибутки, товари, з холостяків, покійників і т.п.

III етап - кінець XVIII ст. характеризується формуванням наукових теорій оподаткування, обґрунтовуються найважливіші засади оподаткування такі як рівномірність, визначеність, зручність, дешевизна справляння податків [1].

Контроль за збиранням податків пройшов всій еволюційний шлях від відкупників до державних контролюючих органів. Зокрема, у римських провінціях податки збирали відкупники. Контролювати їх діяльність було неможливо, тому імператор Октавіан Август здійснив 1-шу реформу податкової системи в Римській імперії. Вперше створено у провінціях установи, в обов'язки яких входив контроль за здійсненням оподаткування. У XVI - XVIII ст. збір податків здійснювався тими ж відкупниками. Порядок збору податків в той час охарактеризовано середньовічним філософом Фоною Аквінським як «узаконена форма грабежу».

У сучасних умовах Державна податкова служба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику.

З перших днів незалежності України, питання створення ефективної податкової системи набуло актуальності, оскільки потрібно було мати чітку організаційну структуру порядку стабільної сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Проте перші кроки у цьому напрямі було зроблено ще в 1990 р.: податкову службу утворено 1 липня 1990 р. згідно з постановою Ради Міністрів України від 12 квітня 1990 р. № 74 «Про створення державної податкової служби в Українській РСР». Першим робочим днем був понеділок, 2

липня, і саме цей день відзначається як професійне свято працівників податкової служби, що було затверджено Указом Президента України. Ухвалений 4 грудня 1990 р. Закон УРСР «Про державну податкову службу в Українській РСР» визначив статус, функції та правові основи діяльності податкових органів [2].

У Державній податковій службі України було вироблено єдину цілеспрямовану ідеологію розвитку податкової служби. Водночас виявилась необхідність комплексної модернізації органів ДПС України. У результаті реорганізації було закладено важливі організаційні передумови для розвитку методології діяльності та створено нові підрозділи: примусового стягнення податків; по роботі з платниками податків; Державного реєстру фізичних осіб; апеляцій; організації документальних перевірок; податкової поліції; по боротьбі з корупцією.

За роки незалежності Україна намагалася будувати податкову систему, спираючись на досвід європейських країн. Зокрема, у 1994 році запроваджено автоматизований банк даних для забезпечення єдиного державного обліку фізичних осіб, які зобов'язані сплачувати податки і збори (обов'язкові платежі) до бюджетів та державних цільових фондів; у 1995 році запроваджено марки акцизного збору для контролю за виробництвом і реалізацією алкогольних та тютюнових виробів тощо [3].

У лютому 1998 р. Верховна Рада України ухвалила нову редакцію Закону України «Про державну податкову службу в Україні» та Закон України «Про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з утворенням податкової міліції». Зокрема, до складу податкової міліції увійшли Головне управління податкової міліції, слідче управління податкової міліції, управління по боротьбі з корупцією в органах ДПС України. Після прийняття зазначених законів державна податкова служба в Україні стала повністю легітимною. У 2001 році на виконання указів Президента України, виданих у липні 2001 р., було створено Департамент боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, та Департамент з питань адміністрування акцизного збору та контролю за виробництвом і обігом підакцизних товарів [3].

У 2004 році Україна стала асоційованим членом Європейської організації податкових адміністрацій. Державна податкова служба мала можливість обмінюватися інформацією, співпрацювати з учасниками організації через постійний форум для податкових адміністрацій, брати участь у навчанні, конференціях, семінарах, надавати та отримувати технічну допомогу з урахуванням інтересів країн - членів організації.

Важливим етапом у розвитку податкової служби стало ухвалення в грудні 2010 р. Податкового кодексу України, який заклав підвалини нової податкової політики в державі. Це - відкритість для платників податків та стимулювання економічного зростання. Державна податкова служба України наразі створює для платників податків умови, які б заохотили їх працювати відкрито, у рівних

конкурентних умовах. У 2012 році Створено Міністерство доходів і зборів України шляхом об'єднання Державної податкової та митної служби України. Для знищення старих корупційних схем нова влада у 2014 р. відновила роботу зазначених служб, підпорядкувавши їх Міністерству фінансів України. На засіданні КМУ 27 травня 2014 р. було оприлюднено інформацію, що ліквідація Міндоходів замінюється його перейменуванням на Державну фіскальну службу. [4]

Постановою Кабінет Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1200 [5] Державну фіскальну службу реорганізовано. Її правонаступниками є центральні органи виконавчої влади:

- Державна податкова служба України - реалізує державну податкову політику, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску;

- Державна митна служба України - реалізує державну митну політику, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування митного законодавства.

Але на сьогодні Державна фіскальна служба продовжує здійснювати повноваження та виконувати функції у сфері реалізації державної податкової політики та державної митної справи до завершення здійснення заходів з утворення Державної податкової служби та Державної митної служби [5]. Зокрема, на сайті <http://poltava.sfs.gov.ua>, головним територіальним органом є Головне управління ДФС у Полтавській області.

Як бачимо, зміни у самих контролюючих органах не менші, ніж у змінах щодо сплати податків та зборів. Але роль та функції Державної податкової служби є незмінними – реалізація державної податкової політики, в тосу числі з адміністрування ЄСВ, його сплати та у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства.

Література

1. Крупей Н. С. Податки і платежі: історичний аспект. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*: Зб. наук. праць. 2012. № 1(12). С. 28-40.

2. Історія української державності: етапи становлення податкової служби України URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/print-57022.html> (дата звернення 07.05.2020).

3. Історія української державності: етапи становлення податкової служби України. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/1698> (дата звернення 07.05.2020).

4. URL: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення 08.05.2020).

5. Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України: Постанова Кабінету Міністрів від 18 грудня 2018 р. № 1200. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennya-derzhavnoyi-podatkovoyi-sluzhbi-ukrayini-ta-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini> (дата звернення 08.05.2020).